

Protokoll 12/2024

fört vid Bromma stadsdelsnämnds sammanträde torsdagen
den 12 december 2024 kl. 18:30-20:30, Alviks kulturhus

Ledamöter

Johan Heinonen (S) Ordförande
Mattias Keresztesi (M) 1:e vice ordförande
Rose-Marie Rooth (V) 2:e vice ordförande
Stina Andersson (S)
Svante Thorell (MP)
Alexander Saednia (M)
Sara Emrooz (M)
Findel Madison (SD)
Hanna Wistrand (L)
Johan Duvdahl (C)
Pelle Johansson (S)
Tove Lönstad (S) ersätter Laila Abdallah (S)
Petter Jennervall (S)

Ersättare

Albin Ringstad (S)
Terese Nordberg (V)
Johanna Klamming (MP)
Mikael Valdorson (M)
Jörgen Linse (M)
Magnus Ljungkvist (S)
Christopher Oskarsson (KD)

Övriga närvarande

Susanna Halldin Olsson Stadsdelsdirektör
Fredrik Skoglund Avdelningschef
Joel Färlin Avdelningschef
Malin Persson tf. Avdelningschef
Eva Runestig Avdelningschef
Timmie Aspelin Nämndsekreterare

Justerare

Johan Heinonen (S) och Mattias Keresztesi (M)

Datum för justering

2024-12-13

Paragraf

§5

Sekreterare

Timmie Aspelin

§ 5**Utredning om parkdrift i egen regi**

BRO 2024/331

Beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens utredning om park- och naturskötsel i egen regi.
2. Nämnden ger förvaltningen i uppdrag att genomföra ett övertagande av parkskötsel inklusive vinterväghållning i egen regi senast under 2026.

Sammanfattning av ärendet

I samband med verksamhetsplanen för 2024 fick Bromma stadsdelsförvaltning i uppdrag att utreda förutsättningarna för en återgång till parkskötsel i egen regi.

Utredningsarbetet har pågått under året tillsammans med en konsult. Utredningen har fokuserat på att egen regi-verksamheten ska resultera i ökad rådighet, säkerställd kvalitet samt goda arbetsvillkor.

Kostnaderna för att bedriva verksamhet i egen regi förväntas ligga på samma nivå som att bedriva verksamhet på entreprenad. Under en omställningsperiod mellan 2025 och 2028 kommer förvaltningen att ha ökade investerings- och driftskostnader.

För att säkra en ordnad övergång föreslår förvaltningen att förberedelserna för egen regi-verksamheten startar upp i början av 2025. Förvaltningen föreslår att övergången till egen regi ska vara genomförd senast under 2026.

Framlagda förslag till beslut

1) Ordförande Johan Heinonen m.fl. (S), Rose-Marie Rooth (V) och Svante Thorell (MP) föreslår (se beslutet).

2) Hanna Wistrand (L), Mattias Keresztesi m.fl. (M) och Johan Duvdahl (C) föreslår:

Att Bromma stadsdelsnämnd omedelbart avbryter pågående arbete om parkdrift i egen regi, samt att därutöver anföra följande:

Majoritetens projekt att utreda parkskötsel i egen regi är ett initiativ som enbart är ideologiskt framdrivet och saknar ambitionen att skapa en bättre leveransmodell med sunda ekonomiska

prioriteringar. Man har inte brommabornas bästa i fokus när man ökar kostnader utan att öka leverans eller kvaliteten.

De specificerade utredningskrav som förvaltningen har fått är att verksamheten ska resultera i ökad rådgivning, säkerställd kvalitet samt goda arbetsvillkor. Dessa krav är orimligt lågt ställda.

- Ökad rådgivning betyder alltså i praktiken att i möjligaste mån ta över i egen regi. Det är alltså ett direkt beställningsjobb av vad utredningen ska leda till. En alternativ fråga hade varit att utreda hur och på vilket sätt man långsiktigt skulle förbättra verksamheten genom att genomföra den i egen regi?
- Säkerställd kvalitet betyder implicit att man inte ser något problem med den befintliga kvaliteten. Man önskar alltså nå samma nivå som den/de befintliga leverantörerna håller. Ett alternativt krav skulle kunna vara - bättre kvalitet för samma pengar.
- Goda arbetsvillkor. Ett enkelt sätt att pröva ett krav är att sätta inte framför och sedan se om det alternativet verkar rimligt, alltså inte goda arbetsvillkor.

Som hjälp för arbetet har en konsult, Acama AB anlåtts. (Acama AB benämns "konsulten" i resten av texten). Konsulten beskriver sitt uppdrag som att, "har hjälpt er att upprätta en detaljerad kostnads kalkyl på var egen-regi driften bör ligga utifrån befintliga mängder och arealer. Detta uppdrag begränsas till att omfatta parkdrift inkl. gång-cykelvägar, avhjälpande underhåll och vinterväghållning av parkvägarna."

Vi har med stort intresse gått igenom den konsultrapport som är bifogad förslaget till beslut - Parkdrift i egen regi. Konsulten har med stor noggrannhet genomfört sin beskrivning.

Vidare finns också flera olika erfarenhetsbaserade beskrivningar över vad som är viktigt när man tar över drift i egen regi, t.ex. behov av stöd av andra entreprenörer, förvaringsplatser för maskiner och hur man behöver bemanna en tänkt organisation. Däremot saknar vi en systematisk sammanställning av till exempel investeringskostnader motsvarande den Enskede Årsta Vantör presenterade i sitt tjugotvå som samma konsult tagit fram. Ytterligare en erfarenhet konsulten presenterar som är värd att notera är att egen regi är vanligast i små kommuner och i centrum av större kommuner, medan större kommuner oftare använder entreprenad utanför centrum (sid 91). Utifrån detta kan man konstatera att eftersom Stockholm består av alla olika typer av miljöer så kommer inte en lösning att passa hela staden och att Bromma inte är Stockholms centrum.

Vår kritik mot genomförandet handlar inte i huvudsak om det presenterade materialet. Vår kritik handlar till stora delar om det som inte står i beslutsunderlagen eller inte är färdigproblematiserat i

underlaget. Vi ser flertalet fallgropar i detta projekt som är framstressat av majoriteten vilket lett till att förvaltningen inte hunnit bearbeta de 100 sidor presentation konsulten skickat som slutleverans.

Risker

Att byta driftsform är en sådan risk. Det här är ett mycket stort och komplext förändringsprojekt som kommer att pågå i förvaltningen över flera år. Våldigt mycket kan gå fel. Trots detta har den rödgröna majoriteten bråttom. När man läser helheten blir det uppenbart att man negligerar bristerna. Den enda logik som lyser igenom är politisk ideologi.

Alla med erfarenhet av stora förändringsprojekt vet att det kräver resurser både i pengar och kompetens. Konsulten skriver att det behövs en projektorganisation med en projektledare på 12–18 månader (sid 63). Det är uppenbart att det här inte är ett enmansjobb. När man tittar på allt som behöver göras måste projektet förmodligen delas upp i underprojekt som kräver olika kompetenser. Det här väcker frågor hur projektet ska genomföras i praktiken.

Vi har den 11 december fått veta att förvaltningen avser att drifva projektet med befintlig personal och jämför det med ett samhällsbyggnadsprojekt. Man ser inga risker för förseningar eller med kapacitetsbrist. Trots att riskkalkylen lyfter detta som en hög risk på högsta nivå. Erfarenhet visar att samhällsbyggnadsprojekt väldigt ofta både försenas och fördyras.

Beslutet vi nu ska fatta inkluderar 16 nya heltidsanställda och 11 säsonganställda, flera av dessa med specialkompetenser. Att lyckas med denna rekrytering är grundläggande för hela projektet. Så många nya anställda är också mycket kostnadsdrivande.

Det borde också finnas siffror på felmarginal. Det finns alltid span i sådana här kalkyler, då de består av flera osäkra eller okända parametrar - något konsulten håller med om.

De nuvarande kontrakten med entreprenörerna är en risk.

Majoriteten bygger bland annat stora delar av sitt resonemang på förhoppningar om att de nuvarande entreprenörerna ska gå med på en förlängning av avtalen (1+1+1 år). Det låter som ökad säkerhet, men de upphandlade entreprenörerna kommer inte att hoppas på det bästa. De kommer att planera för det värsta. De som har kontrakt måste, för att kunna driva sin verksamhet vidare, omedelbart börja söka andra kontrakt för att klara sin överlevnad. Omedelbart innebär i praktiken i samband med att ett eventuellt beslut blir känt. Detta antagande är en risk som inte hanteras.

Vi riskerar att de befintliga entreprenörerna hittar andra kontrakt och inte är tillgängliga om eller när vi vill förlänga. När vi ska förlänga är det dessutom eventuellt i konkurrens med övriga

stadsdelar i staden som befinner sig i en liknande situation. Samma sak gäller rekrytering av rätt kompetenser. Det finns redan idag stora utmaningar med att rekrytera specialistkompetenser. Problemet kommer inte att bli mindre när flera stadsdelar söker samma specialister. Majoriteten tänker väl inte att stadsdelarna ska priskonkurrera om de här rekryteringarna? Dessa två faktorer kan stjälpa hela genomförandet.

Med stor sannolikhet kommer nämnden riskera att stå inför en situation där man antingen tvingas till högre kostnader genom förhandling med nuvarande leverantör eller att upphandla korta, och därmed dyrare avtal med andra leverantörer. Den risken är inte beskriven i siffror. Ett rimligt antagande blir att det blir sämre – för både för Bromma och Stockholm.

Depå, Fårstall och upplagplats som föreslås måste köpas tillbaka eller hyresavtal brytas och kompenseras för verksamheten. Vi har alltså ingen rådighet över dem i dagsläget. Vi vet inte vad köpesumman blir, hur lång tid hyresprocessen tar eller om befintliga ägare och hyrestagare ens vill säga upp sitt ägande och sina avtal.

Alla dessa risker bekräftas av den riskanalys vi efterfrågat, som till slut skickades sent på eftermiddagen dagen innan beslutande nämndssammanträde. Detta dåligt ur flera hänseenden; dels för den demokratiska transparensen, men också då det bekräftar den stress förvaltningen fått arbeta under.

Kalkylen som ligger till grund för förslaget är ofullständig och saknar viktiga antaganden, Bara att byta driftsform kommer att kosta 8–10 mkr (sid 5 tjut) i engångskostnader om inget går fel enligt de bifogade kalkylerna, (tabell 2, sid 5), under tidsperioden 2025–2028. Är det rimligt? Särskilt inte som Enskede Årsta Vantör, med samme konsult, ser ett investeringsbehov på nästan 15 miljoner kronor i maskinpark utanför leasingavtal. Något som inte alls nämns i vårt tjut.

Att byta driftsform kommer inte heller innebära någon uppenbar besparing av kostnader i driften varken på kort eller lång sikt. Det finns inga uppgifter i materialet om att det skulle bli billigare.

Hur ska vi förklara för brommaborna att vi lägger cirka 10 miljoner kronor i engångskostnader på att ta över en verksamhet som fungerar bra. Den rödgröna majoritetens ambitionsnivå är enbart att säkerställa att den befintliga kvaliteten bibehålls.

Stockholms stad befinner sig i ett ansträngt ekonomiskt läge efter två år av det rödgröna styret. Staden lånar en miljon kronor i timmen och majoriteten prioriterar uppenbart ideologiska kostnadsökningar i stället för en effektiv verksamhet. Det kan inte anses vara god ekonomisk hushållning att göra verksamheten dyrare.

De fördyringar och investeringar som majoriteten nu vill genomföra inom park och naturskötsel förbättrar inte kvaliteten för brommaborna, det blir bara dyrare, frågan är bara hur mycket dyrare?

I stället för att effektivisera verksamheten och optimera kostnaderna, väljer man att lägga en stor ekonomisk risk på Brommas och Stockholms skattebetalare utan att kunna visa på motsvarande förbättringar i kvalitet eller resultat.

Känslighetsanalyser för väsentliga faktorer som löneökningar, maskininvesteringar och systemstöd saknas helt i underlagen. Förslaget ignorerar även kostnader för nödvändig uppföljning och kontroll av driften, vilket öppnar för ineffektivitet och ökade kostnader. Detta riskerar sämre parkupplevelse för både brommabor och andra stockholmare.

Majoritetens påstående att egen regi skulle innebära ökad rådgivning över verksamheten är inget annat än ett tomt löfte. Ingen konkret analys har gjorts om hur denna rådgivning skulle leda till förbättringar. Det finns inget i förslaget som visar på hur ökad rådgivning skulle ge bättre resultat än nuvarande entreprenadlösningar som redan regleras genom detaljerade avtal.

När staden driver mer och mer diversehandel flyttas fokus från den så viktiga kärnverksamheten som vi anser behöver prioriteras. Konsulten skriver i sin sammanfattande slutsats (sid 34) att "Egen-regi utförande kan (vår kursivering) konkurrera med entreprenad när det gäller många arbeten". Därefter följer att antal "följande måste vara på plats...", för att "kan" ska fungera. För oss leder det till att vi inte kan se något substantiellt i underlagen som pekar på att parkförvaltningen på totalen blir bättre, möjligen nås målet lika bra, fast till en högre kostnad.

Entreprenörer har starka incitament att leverera hög kvalitet, eftersom deras kontrakt innehåller sanktioner vid utebliven prestation. Det finns inget som tyder på att majoritetens förslag skulle leverera likvärdig kvalitet utan dessa incitament. Man försöker inte ens i uppdragsbeskrivningen påstå att kvaliteten skulle höjas vid egen regi. Förslaget vilar enbart på ideologisk grund.

Sammanfattningsvis måste majoriteten hantera riskerna i denna återkommunalisering och säkerställa att en fullständig risk- och ekonomikanalys genomförs, därtill krävs en realistisk och genomtänkt plan för framtida drift, innan några beslut tas om att eventuellt övergå till egen regi.

Vi anser det som oansvarigt av den rödgröna majoriteten att gå vidare med detta ideologiskt drivna projekt som riskerar förvaltningens ekonomi och kvalitet i parkdriften. Detta blir sämre och dyrare i stället för bättre och billigare.

3) Findel Madison (SD) föreslår:

- a) Att avslå förvaltningens utredning om park- och naturskötsel i egen regi.
- b) Att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med en fördjupad utredning baserad på objektiva frågeställningar och jämförelser.
- c) Att därutöver anföra följande:

Utan att lägga ut orden mer än nödvändigt är underlaget undermåligt och otillräckligt som beslutsunderlag för oss i opposition. Utredningen är baserad på frågeställningar där premissen är att egen regi ska genomföras och färgas därav totalt av detta, där saklighet, faktiska jämförelser och en öppen syn på alternativ uteblir.

För att kunna gå vidare med långtgående politiska beslut som påverkar vardagen för de flesta Brommabor kräver vi betydligt mycket mer. Svart på vitt måste det presenteras på vilket sätt dagens drift felar och varför det skulle vara omöjligt att åtgärda dessa brister inom dagens avtal eller dagens driftsformer. Därtill måste det beläggas vilka garantier som finns för att egen regi skulle ge ett annat erbjudande, både avseende verksamhetens kvalitet och kostnader.

I stället innehåller underlagen för beslutet återkommande listor och formuleringar kring osäkerheter och risker, som inte bemöts med mer än en i sista minuten framhastad och floskelgenomsyrad presentation med fyra Powerpoint-slides. Ingen borde kunna anse att underlaget är tillräckligt för så långtgående beslut som detta ärende berör.

Frågan förenklas inte utav att vi därtill inte sympatiserar med den ideologiska hållningen och värderingen att egen regi per definition är att föredra, vilket av allt att döma utgör den absoluta lejonparten av motivet bakom detta ärende. Vi kräver mer av politiken än denna undermåligt utredda symbolpolitik som ansvarslost riskerar en betydande del av stadsdelens medborgarnära verksamhet.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Heinonen (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservation

Hanna Wistrand (L), Mattias Keresztesi m.fl. (M) och Johan Duvdahl (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag. Findel Madison (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ersättaryttrande

Christopher Oscarsson (KD) instämmer med förslag från Hanna Wistrand (L), Mattias Keresztesi m.fl. (M) och Johan Duvdahl (C).

Handlingar i ärendet

- 1813454 Bromma slutrapport kalkylering av park i egen regi_241121
- 1820249 (Godkänd - R 1) Utredning om parkdrift i egen regi

Signerat av

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Johan Esko,Heinonen	2024-12-13
Matyas-Gyorgy,Keresztesi	2024-12-13